

BESLUT
2024-06-19

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 10 april 2024

Saken

Omställningsstudiestöd,
aktualitetsvillkor

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 47 § andra stycket i lagen om omställningsstudiestöd inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte den 3 januari 2023 om omställningsstudiestöd för studier på Mastersprogram i ekoteknik och hållbar utveckling vid ett universitet under perioden den 16 januari – den 4 juni 2023.

NN kompletterade därefter sin ansökan med ett eget yttrande.

CSN begärde kompletterande uppgifter från NN och av begäran framgick bland annat följande. CSN har inhämtat uppgifter från Skatteverket som visar att NN haft tillräckliga arbetsinkomster under nio månader under perioden den 2 januari 2021 – den 2 januari 2023. CSN har även hämtat uppgifter från Försäkringskassan som visar att NN inte haft några ersättningar som påverkar prövningen.

NN besvarade CSN:s begäran och anförde i huvudsak följande. NN påbörjade sina studier i slutet av 2021 och hennes förankring på arbetsmarknaden bör därför beräknas från studiestarten. NN var heltidsanställd fram till någon månad in i studierna och arbetade därefter under en period som timanställd hos samma arbetsgivare. – NN bifogade ett registreringsintyg från skolan.

CSN avslog ansökan med följande motivering. Enligt de uppgifter CSN har tillgång till bedömer CSN att NN bara har uppfyllt villkoret om aktuell förankring på arbetsmarknaden under nio månader under en ramtid om 24 månader. De 24

månaderna räknas i hennes fall från dagen innan ansökan kom in till CSN den 3 januari 2023. NN har därför inte rätt till omställningsstudiestöd.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. NN anser att hennes förankring på arbetsmarknaden bör räknas från den dagen som hennes utbildning började. NN påbörjade utbildningen innan det fanns möjlighet att ansöka om omställningsstudiestöd. NN:s studier var på heltid i 80 veckor och påbörjades i slutet av augusti 2021, det vill säga innan den 1 januari 2023. NN hade en fast anställning fram till hennes utbildning påbörjades och bör därför anses ha aktuell förankring på arbetsmarknaden.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet.

Överklagandenämnden inhämtade därefter ett yttrande från CSN:s rättsavdelning, som anförde i huvudsak följande. Den 1 april 2024 trädde nya bestämmelser i kraft avseende ramtiden för villkor om förvärvsarbete i 4 a § förordningen om omställningsstudiestöd. Vid bedömningen av om studierna har påbörjats före den dag ansökan kom in, enligt 6 § andra stycket lagen om omställningsstudiestöd, ska studiestarten sedermera anses vara starten av den period med studier som den studerande ansöker om omställningsstudiestöd för. Den nya bestämmelsen i 4 a § tillämpas för studerande som före den 1 april 2024 inte har beviljats omställningsstudiestöd. Av övergångsbestämmelserna till den nya förordningsbestämmelsen framgår att den äldre lydelsen i 5 § endast gäller studerande som har beviljats omställningsstudiestöd för en viss utbildning före ikraftträdandet och som ansöker om ytterligare stöd för samma utbildning. NN har före den 1 april 2024 inte tidigare beviljats omställningsstudiestöd. Det innebär att studiestarten i hennes fall ska anses vara starten av den period med studier som hon ansöker om omställningsstudiestöd för, dvs. den 16 januari 2023. Eftersom hon ansökte om omställningsstudiestöd den 3 januari 2023 har hennes studier inte påbörjats före den dag ansökan kom in. Ramtiden för arbetsvillkoret ska i hennes fall således beräknas 24 månader till och med dagen innan hennes ansökan kom in till CSN, dvs den 2 januari 2023. För att uppfylla kravet på tillräcklig förankring på arbetsmarknaden ska den studerande ha arbetat i genomsnitt minst 16 timmar per vecka under en kalendermånad, under minst 12 månader under en ramtid på 24 månader. Enligt de uppgifter som CSN har tillgång till bedömer CSN att NN har uppfyllt villkoret om aktuell förankring på arbetsmarknaden i nio månader under ramtiden, vilket medför att hon inte har rätt till omställningsstudiestöd. CSN anser därför att överklagandet bör avslås.

NN har beretts tillfälle att komma in med synpunkter på CSN:s yttrande, men har inte hörts av.

Av handlingarna i ärendet framgår att NN påbörjade sina studier på Mastersprogram i ekoteknik och hållbar utveckling den 30 augusti 2021.

Författningsbestämmelser

Av 6 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd framgår följande.

Omställningsstudiestöd får lämnas till en studerande som

1. har förvärvat arbetat i Sverige i genomsnitt minst 16 timmar per vecka under en kalendermånad i
  - a) sammanlagt minst 96 månader inom en ramtid om 14 år som kan beräknas tidigast från och med det kalenderår då han eller hon fyllde 19 år, och
  - b) sammanlagt minst 12 månader inom en ramtid om 24 månader, eller
2. Under kvalificeringstiderna som anges i 1 a och 1 b har haft en viss minsta inkomst av förvärvsarbete.

Med ramtid enligt första stycket avses de 14 år respektive 24 månader som närmast har föregått den dag ansökan om omställningsstudiestöd kom in till Centrala studiestödsnämnden. Om studierna har påbörjats före den dag ansökan kom in beräknas ramtiden i stället från och med dagen före studiestarten. För att förvärvsarbetet i första stycket 1 a ska få räknas ska det ha varit den studerandes huvudsyssla under kvalificeringstiden. Förvärvsarbete i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i Förenade kungariket och i Schweiz får tillgodoräknas som förvärvsarbete i Sverige.

Enligt 4 a § förordningen 2022:857 om omställningsstudiestöd framgår att när ramtiden i enlighet med 6 § andra stycket lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd ska beräknas från och med dagen före studiestarten, ska studiestarten anses vara starten av den period med studier som den studerande ansöker om omställningsstudiestöd för.

Av övergångs- och ikraftträdandebestämmelserna till förordningen (2024:101) om ändring i förordningen (2022:857) om omställningsstudiestöd framgår följande.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.
2. De nya bestämmelserna i 4 a och 5 a §§ tillämpas inte på den som har beviljats omställningsstudiestöd för en viss utbildning före ikraftträdandet och som ansöker om ytterligare stöd för samma utbildning.
3. För den som har beviljats omställningsstudiestöd för en viss utbildning före ikraftträdandet och som ansöker om ytterligare stöd för samma utbildning gäller 5 § i den äldre lydelsen.

Av 7 § förordning (2022:857) om omställningsstudiestöd framgår följande. När ramtid ska fastställas enligt 6 § första stycket 1 b lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd räknas inte månader när den studerande har fått omställningsstudiestöd, föräldrapenningsförmåner och sjukpenning enligt socialförsäkringsbalken, samt dagarsättning och dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, om inte villkoret samtidigt uppfylls under den månaden. Detsamma gäller tid med motsvarande ersättningar i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i Förenade kungariket och i Schweiz.

Av 8 § samma förordning framgår följande. Med inkomst av förvärvsarbete enligt 6 § första stycket 2 lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd avses arbetsinkomster

enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229).

Inkomster under en kalendermånad om minst 25 procent av det inkomstbasbelopp som gäller under det år inkomsterna intjänats motsvarar arbete under en månad. Om det för ett kalenderår inte finns uppgifter om den sökande enligt 26 kap. 19 a och 19 b §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) i arbetsgivardeklarationer, ska i stället en inkomst om minst tre inkomstbasbelopp under kalenderåret motsvara arbete under tolv månader.

Inkomster från förvärvsarbete inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), med undantag för Sverige, i Förenade kungariket och i Schweiz som motsvarar arbetsinkomster enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen får tillgodoräknas som inkomst i Sverige.

Överklagandenämndens bedömning

Frågan i ärendet är om NN uppfyller aktualitetsvillkoret, vilket innebär att hon måste ha förvärsarbetat minst 16 timmar per vecka under en kalendermånad sammanlagt under minst tolv månader inom en ramtid av de senaste 24 månaderna innan ansökan om omställningsstudiestöd eller haft en viss minsta inkomst av förvärvsarbete.

Av förarbeten till 6 § till lagen om omställningsstudiestöd (prop. 2021/22:176 s. 185) framgår bland annat följande.

” Regeringen vill understryka att aktualitetsvillkoret i första hand syftar till att säkerställa att den sökande har en aktuell arbetsmarknadsanknytning. Det är viktigt just eftersom omställningsstudiestödet syftar till att stärka den sökandes ställning på arbetsmarknaden. Detta framgår bland annat av att den som studerar med omställningsstudiestöd förutsätts ha en förvärvsinkomst att kompensera. För den som står långt ifrån arbetsmarknaden finns det andra och bättre lämpade stöd som är anpassade efter just den gruppens behov, såsom till exempel studiestartsstödet.”

Ramtiden för att uppfylla aktualitetsvillkoret är som nämnts ovan normalt 24 månader räknat från det att ansökan om omställningsstudiestöd kom in till CSN. Om studierna har påbörjats före den dag ansökan kom in beräknas ramtiden i stället från och med dagen före studiestarten.

Överklagandenämnden konstaterar inledningsvis att den 1 april 2024 trädde nya bestämmelser i kraft avseende ramtiden för villkor om förvärvsarbete i 4 a § förordningen om omställningsstudiestöd. Vid bedömningen av om studierna har påbörjats före den dag ansökan kom in, enligt 6 § andra stycket lagen om omställningsstudiestöd, ska studiestarten sedermera anses vara starten av den period med studier som den studerande ansöker om omställningsstudiestöd för. Den nya bestämmelsen i 4 a § tillämpas för studerande som före den 1 april 2024 inte har beviljats omställningsstudiestöd.

Överklagandenämnden konstaterar vidare att NN inte har tidigare beviljats omställningsstudiestöd. NN:s ansökan om omställningsstudiestöd kom in till CSN den 3 januari 2023 och den avser studier under perioden den 16 januari – den 4 juni

2023. Det innebär att studiestarten i NN:s fall ska anses vara starten av den period med studier som hon ansöker om omställningsstudiestöd för, i detta fall den 16 januari 2023. Ramtiden för arbetsvillkoret ska i hennes fall således beräknas 24 månader till och med dagen innan hennes ansökan kom in till CSN, det vill säga den 2 januari 2023.

I likhet med CSN bedömer Överklagandenämnden att NN uppfyllt villkoret, om aktuell förankring på arbetsmarknaden, under endast nio månader under en ramtid om 24 månader. NN uppfyller således inte aktualitetsvillkoret och har därmed inte rätt till omställningsstudiestöd. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Anna Semenko

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna, Colin Andersson, Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Jessica Levin och Helena Söderberg.

Föredragande: Anna Semenko

Kopia till CSN och CSN:s rättsavdelning